

**PhD képzés
(magyar nyelvű)**

**az őszi félévben meghirdetett
kötelező tárgyak tárgyleírásai**

TANTÁRGYLEÍRÁS

1. A tantárgy megnevezése: Társadalomtudományi kutatás módszertana

2. Az oktatás formája: jelenléti, előadás

3. Kredit: 5

4. Tantárgyfelelős: Prof. Dr. Karsai Krisztina

5. Tantárgy oktatói: Prof. Dr. Görög Márta, Prof. Dr. Karsai Krisztina, Dr. Kovács Péter

I. A TÁRGY CÉLJA ÉS RENDELTETÉSE/RELEVANCIAJA:

A társadalomtudományi kutatómódszertan alapfogalmainak, a kutatás alapelveinek, felépítésének, módszertanának és gyakorlatának megismertetése a doktorandusz-hallgatókkal. További cél a társadalomtudományi és jogtudományi módszertani megközelítések megismertetése, valamint a doktoranduszok saját kutatásának módszertani megalapozásához szükséges eszközkészlet feltárása és elsajátítása.

II. A TÁRGY OKTATÁSÁNAK MÓDSZERTANA

Előadások és workshopok (szemináriumi közös munka)

A kurzus végén a hallgatók kutatási tervet nyújtanak be a disszertáció témájához kötődően, amelyet workshop keretében a csoport feldolgoz. Az osztályzat alapja: záróprezentáción a feladatok disszeminálása, a benyújtott kutatási terv, illetve aktivitás a kurzuson.

III. A TÁRGY TEMATIKÁJA

Bevezetés a társadalomtudományi kutatás módszertanába

Jogtudományi kutatások eltérései és hasonlóságai

A kutatás elméleti megalapozása

Kutatási téma, kutatási kérdés, hipotézis

Doktrinális kutatások – empirikus kutatások

A kutatás folyamata és a kutatási terv. Konceptualizálás és operacionalizálás.

A kutatási terv készítésének gyakorlata

A kvantitatív módszerek szerepe a társadalomtudományokban

Adattípusok, az adatok minőségének megállapítása

Az induktív statisztika módszertana

A társadalmi jelzőszámok sajátosságai – objektív és szubjektív indikátorok mérhetősége

A statisztikai adatbázisok használata az empirikus kutatásokban

IV. KIMENETI JELLEMZŐK – TANULMÁNYI EREDMÉNYEK

A tantárggyal kialakítandó konkrét tanulási eredmények

IV/1: Tudás

Kutatásmódszertan alapjainak megismerése: A hallgatók megértik a társadalomtudományi kutatás alapfogalmait, a kutatás felépítésének és módszertanának alapelveit. Elsajátítják a társadalomtudományi és jogtudományi módszertani megközelítések közötti hasonlóságokat és különbségeket.

A kutatás elméleti megalapozása: A hallgatók megértik a kutatás elméleti alapjait és képesek saját kutatásuk kérdéseit és hipotéziseit megalapozni. Megismerik a doktrinális és empirikus kutatások közötti különbségeket, és ezek jelentőségét a kutatás során.

Kvantitatív és statisztikai módszertan alkalmazása: Megismerik a kvantitatív módszerek és statisztikai elemzések alapjait, beleértve az induktív statisztika módszereit. Képesek megkülönböztetni az adatminőség különböző típusait, és értékelni az adatok megbízhatóságát.

Jogtudományi kutatási módszerek ismerete: A hallgatók megértik a jogtudományban alkalmazott empirikus kutatási módszereket, valamint a jogdogmatikai és empirikus megközelítések szerepét.

IV/2. Képességek (terület-általános és terület-specifikus képességek, motoros készségek)

Kutatási terv kidolgozása és megvalósítása: A hallgatók képesek átfogó kutatási tervet kidolgozni, beleértve a konceptualizálást és operacionalizálást. Alkalmazzák a kutatási terv készítésének gyakorlati módszereit a kutatás koherenciájának biztosítása érdekében.

Adatgyűjtés és statisztikai elemzés: A hallgatók képesek a kvantitatív módszereket a társadalomtudományi kutatásokban alkalmazni, valamint a statisztikai adatbázisok elemzésére empirikus kutatásaik során. Képesek lesznek statisztikai eredmények értelmezésére és a különböző típusú adatok minőségének meghatározására.

Kritikus elemzés és módszertani alkalmazás: Képesek kritikai elemzést végezni a társadalomtudományi és jogtudományi módszerek alapján, integrálva ezeket saját kutatási kérdéseik vizsgálatához.

IV/3. Attitűdök (érzelmi és értékelő viszonyulások, megítélés; vélekedések, nézetek; szándékok, törekvések)

Nyitottság a különböző módszertani megközelítések iránt: A hallgatók nyitottá válnak a sokféle kutatásmódszertanra, felismerve a különböző megközelítések értékét a kutatási problémák megoldásában.

Precizitás és alaposság iránti elkötelezettség: Elkötelezettek a pontos és alapos kutatási munka iránt, amely biztosítja az adatgyűjtés és elemzés megbízhatóságát.

Etikai érzékenység és integritás a kutatásban: A hallgatók etikus hozzáállást alakítanak ki, tiszteletben tartva a kutatási alanyok jogait és a kutatási etika irányelveit.

SZTE Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Élethosszig tartó tanulás iránti elköteleződés: A hallgatók pozitív attitűdöt alakítanak ki az élethosszig tartó tanulás iránt, felismerve a folyamatos fejlődés és alkalmazkodás szükségességét.

IV/4. Autonómia és felelősség (mértéke, területei a társas környezetben való cselekvés dimenziói révén)

Önálló kutatási készségek fejlesztése: A hallgatók képesek önállóan megtervezni és végrehajtani egy társadalomtudományi vagy jogtudományi kutatást, felismerve a szükséges kutatási kérdéseket és célokat.

Döntéshozatali képességek és felelősségvállalás: Felelősen döntenek a kutatás során használt módszerek és eszközök kiválasztásában, figyelembe véve a tudományos és etikai szempontokat.

Etikai elvek betartása és társadalmi felelősség: Felelősséget vállalnak a kutatás társadalmi hatásaiért, tiszteletben tartva a kutatási alanyok érdekeit, és alkalmazva az etikus kutatási megközelítést.

Felelősségteljes kommunikáció és eredménymegosztás: A hallgatók képesek a kutatási eredményeket érthető és felelősségteljes módon kommunikálni különböző közönségek számára, biztosítva a kutatás relevanciáját és társadalmi hasznosságát.

V. KÖTELEZŐ IRODALOM

Babbie, Earl: A társadalomtudományi kutatás gyakorlata, Balassi Kiadó, Budapest, 1996.

Heltai Erzsébet – Tarjányi József: A szociológiai interjú (mélyinterjú) készítése (letölthető:

<http://www.tarki.hu/adatbank-h/kutjel/html/a509.html>

Sajtos L. – Mitev A.: SPSS Kutatási és adatelemzési kézikönyv. Alinea Kiadó, Budapest, 2007.

A jogtudomány helye, szerepe és haszna. Tudomány módszertani és tudományelméleti írások.

Szerkesztette: Bódig Mátyás – Zódi Zsolt. Magyar Tudományos Akadémia Társadalomtudományi Kutatóközpont. Jogtudományi Intézete – Opten Informatikai Kft., 2016.

Szabó Miklós – Jakab András: A jogdogmatikai kutatás. In: Jakab András – Menyhárd Attila (szerk.) A jog tudománya. Tudománytörténeti és -elméleti írások, gyakorlati tanácsokkal. 2015. 51-78.p.

Fleck Zoltán – Gajduschek György: Empirikus kutatás a jogban. In: Jakab András – Menyhárd Attila (szerk.) A jog tudománya. Tudománytörténeti és -elméleti írások, gyakorlati tanácsokkal. 2015. 101-131.p.

VI. AJÁNLOTT IRODALOM

TANTÁRGYLEÍRÁS

1. A tantárgy megnevezése: Tudományos előadás

2. Az oktatás formája: Doktori képzés, magyar nyelven

3. Kredit: 5

4. Tantárgyfelelős: Dr. Fejes Zsuzsanna, PhD, habil, egyetemi docens

5. Tantárgy oktatói: Dr. Fejes Zsuzsanna, PhD, habil, egyetemi docens

I. A TÁRGY CÉLJA ÉS RENDELTETÉSE/RELEVANCIAJA:

A tárgy célja az állam- és jogtudományok kutatáshoz kapcsolódó tudományos módszertani ismeretek elsajátítása, az Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola hallgatóinak felkészítése az állam- és jogtudományokkal kapcsolatos tudományos módszertani ismeretanyag gyakorlati alkalmazására.

A tárgy rendeltetése, hogy a hallgatók képessé váljanak különböző típusú tudományos előadások elkészítésére és megtartására, valamint olyan prezentációs technikák elsajátítására, melyek segítségével korszerű eszközökkel tudják demonstrálni tudományos eredményeiket. A kurzus kiemelt célkitűzése a leggyakrabban használt szóbeli prezentáció típusok bemutatása és megismertetése a hallgatókkal, beleértve egy speciális formát, a poszter bemutatót is. A tantárgy keretében a hallgatók a gyakorlati előadói készségeik fejlesztése mellett a prezentációs és érveléstechnikai eszközök helyes alkalmazását is megtanulhatják.

II. A TÁRGY OKTATÁSÁNAK MÓDSZERTANA

A tudományos prezentációs technikák oktatása és értékelése az alábbi szempontok szerint történik:

- A bemutatás tárgyának kijelölése (a prezentáció tárgyául választott dolgozat/rész meghatározásának sikeressége, a bemutatás koherenciája, az “üzenet” meghatározása)
- Kutatási eredmények bemutatása (az eredeti, alkotó jellegű megállapítások kiemelése, rendszerezés, megindokolt – de lege ferenda – javaslatok kiemelése)
- A bemutatás logikája és stílusa (a bemutatás szerkezeti felépítése, belső arányai, logikája és áttekinthetősége; a bemutatás stílusa, funkcionalitás és az illusztráció anyagai, egységessége, kapcsolattartás a közönséggel, előadói habitus)
- Eszközhasználat, időgazdálkodás (a bemutatás eszközének megválasztása és alkalmazása, a szabad előadás és/vagy olvasott szöveg egysége, a többféle eszköz összehangoltsága)
- Vitakészség, reflexiók (a szóban feltett kérdésekre adott válaszok meggyőzősége, pontossága)
- Időgazdálkodás

A féléves teljesítmény értékelése a következő arányokkal történik:

- Órai munka, félévközi aktivitás 25%
- Poszter készítése 25%
- Egyéni prezentáció 50%

Összesen 100%

III. A TÁRGY TEMATIKÁJA

A tanóra hat tematikus, tömbösített blokkból épül fel.

SZTE Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

1. óra: Bevezetés, a félév menetrendjének megbeszélése.

2. óra: Tudomány előadás típusai, bevezető módszertani előadás.

3. óra: A plenáris előadás elmélete és módszertana.

Minden hallgató egyenként 30-35 perces előadással készül a doktori kutatási témájának bemutatásával.

4. óra: A workshop és poszter elméletei és módszertana.

Minden hallgató egyenként 10-12 perces szekció-előadással készül, egy szűkebb téma ismertetésével, valamint egy nyomtatott poszterrel egy kutatásaihoz kapcsolódó tudományos eredmény, kutatási folyamat ábrázolásával.

5. óra: A kerekasztal jellemzői és módszertana.

Egy megadott téma alapján történő kötetlen beszélgetés, irányított kérdések segítségével.

6. óra: Értékelés.

Az értékelés az órai munka, a félévközi aktivitás (az órai egyéni és csoportos feladatokban való részvétel és teljesítmény, illetve a tematikus vitákhoz való értékteremtő hozzájárulás) alapján történik.

IV. KIMENETI JELLEMZŐK – TANULMÁNYI EREDMÉNYEK

A tantárggyal kialakítandó konkrét tanulási eredmények

IV/1: Tudás

A tantárgyat az a hallgató teljesítheti, aki

- Ismeri az állam- és jogtudományok kutatómódszertani fogalomkészletének minden fontosabb elemét.
- Átfogóan ismeri az állam- és jogtudományok alapvető törvényszerűségeit, társadalompolitikai rendszerét, a politikai intézményeket.
- Ismeri a tudományos kutatómunka- és ismeretszerzés forrásait és az információfeldolgozás főbb módszereit.

IV/2. Képességek (terület-általános és terület-specifikus képességek, motoros készségek)

A tantárgyat az a hallgató teljesítheti, aki

- Képes az állam- és jogtudományi szakirodalom tárgyszerű elemzésére és értelmezésére, a megszerzett információk értékelésére.
- Képes összehasonlító elemzések, szakértői anyagok készítésére szakterületén.
- Legalább két idegen nyelven képes eligazodni a szakirodalomokban, különös tekintettel a szakterminológiára.

IV/3. Attitűdök (érzelmi és értékelő viszonyulások, megítélés; vélekedések, nézetek; szándékok, törekvések)

A tantárgyat az a hallgató teljesítheti, aki

- Mérlegeli a problémák sokoldalú módszertani megközelítésének lehetőségét.
- Törekszik politológiai, jogi, társadalomtudományi, nemzetközi gazdasági, történeti tudásának folyamatos fejlesztésére.
- Igényességet fejleszt ki az információk kritikus elemzésére és feldolgozására.
- Nyitott a szakmai innováció minden formája iránt, befogadó és egyben kritikus az elméleti, gyakorlati és módszertani újításokkal szemben.
- Szakmai hivatástudat kialakítására és önképzésre törekszik.

IV/4. Autonómia és felelősség (mértéke, területei a társas környezetben való cselekvés dimenziói révén)

A tantárgyat az a hallgató teljesítheti, aki

- Felelősséget vállal anyanyelvű és idegen nyelvű szakmai szövegeiért.
- A szakterületén szerzett ismereteit alkalmazza önművelésében, önismeretében.
- Tudatosan képviseli azon módszereket, amelyekkel a szakterületén dolgozik, és elfogadja más tudományágak eltérő módszertani sajátosságait.
- Hatékonyan együttműködik a szakterületéhez kapcsolódó hazai és nemzetközi szakmai és tudományos közösségekkel.
- A szakmai kérdések megválaszolása, a problémák megoldása önállóan vagy másokkal való kooperációban történik a felelősség egyéni vállalásával, és a szakma etikai normáinak betartásával.
- Önálló, konstruktív és erős érdekérvényesítő az intézményen belüli és kívüli együttműködési formákban.

V. KÖTELEZŐ IRODALOM

József Hajdú (ed.): Reading materials. Conference Presentations Technics for PhD students. Doctoral School, Faculty of Law of USZ, Szeged, 2016.

VI. AJÁNLOTT IRODALOM

Gallo, Carmine: Steve Jobs – A prezentáció mestere. Hogyan legyünk örülten hatásos előadók, HVG Könyvek, Budapest, 2010.

McConville, Mike – Chui, Wing Hong (eds.): Research Methods for Law, 2nd edition, Edinburgh University Press, 2017.

Szabó Katalin: Kommunikáció felsőfokon, Kossuth Kiadó, Budapest, 2009. 251-310.

Sztárayné Kézdy Éva – Kmetty Zoltán: Kutatásmódszertan; Budapest: Károli Gáspár Református Egyetem, 2012 Reynolds, Garr: preZENtáció, HVG Könyvek, Budapest, 2009.

TANTÁRGYLEÍRÁS

1. A tantárgy megnevezése: Jogösszehasonlítás

2. Az oktatás formája: előadás, jelenléti

3. Kredit: 5

4. Tantárgyfelelős: Dr. Fülöpné Prof. Dr. Homoki-Nagy Mária

5. Tantárgy oktatói: Prof. Dr. Badó Attila, Prof. Dr. Balogh Elemér, Prof. Dr. Blutman László, Prof. Dr. Homoki-Nagy Mária

I. A TÁRGY CÉLJA ÉS RENDELTETÉSE/RELEVÁNCIÁJA:

A kurzus célja, hogy a doktori képzés keretei között a doktorandusz hallgatók képessé váljanak arra, hogy az alapképzésen túlmutató ismereteket szerezzenek, tudományos igénnyel kezeljék a jogi forrásokat, képesek legyenek az egyes jogintézmények összehasonlítására, akár történeti, akár dogmatikai értelemben.

II. A TÁRGY OKTATÁSÁNAK MÓDSZERTANA

A kurzus során források elemzésével lehetővé válik egy-egy jogintézmény történeti-dogmatikai fejlődésének megértése, amely nélkülözhetetlen az egyes jogrendszerek összehasonlításánál, legyen az csak egy jogintézmény, egy jogág vagy éppen maga az adott állam jogrendszerének összevetése egy másik állam jogrendszerével.

III. A TÁRGY TEMATIKÁJA

- Modern klasszifikációs elméletek az összehasonlító jogban
A jogösszehasonlítás szerepe a jogrendszerek fejlesztésében
A jogösszehasonlítás módszertana
A funkcionalizmus meghaladási kísérletei a jogösszehasonlításban
- Az antik római jogi kultúra hozadéka az európai jogtörténelemben
- A középkori egyházi és a világi jog kapcsolattörténete
- Az újkori európai jogfejlődés transzfere a magyar intézményekre, különös tekintettel a büntetőjogra
- Az újkori európai jogfejlődés transzfere a magyar intézményekre, különös tekintettel a magánjogra
- Kodifikációs folyamatok Európában, a nagy magánjogi kódexek – ALR, Code civil, ABGB, BGB, ZGB – és a magyar magánjog kodifikációja
- specifikus bevezetés: a jogösszehasonlítás a nemzetközi és EU-jogban: (jogalkotás, jogalkalmazás, tudományos munkák)
- nemzetközi szokásjog: a (jog)összehasonlító módszer, mint lényeges elem egy szokásjogi norma létének és tartalmának megállapítására az Emberi Jogok Európai Bíróságának jogösszehasonlításra alapuló gyakorlata az Európai Unió Bírósága és a jogösszehasonlítás: néhány összefüggés

IV. KIMENETI JELLEMZŐK – TANULMÁNYI EREDMÉNYEK

A tantárggyal kialakítandó konkrét tanulási eredmények

IV/1: Tudás

A kurzust az a hallgató teljesítheti, aki ismeri a jogrendszerek világát, képes megkülönböztetni a kontinentális és az angolszász jogrendszer, ugyanakkor ismeri azokat a jogágbeli azonosságokat és különbségeket, melyek lehetővé teszik az azonos jogintézmények összehasonlítását;

képes összehasonlítani a jogforrási rendszereket;

képes a magánjog, a büntetőjog egyes jogintézményeinek összehasonlítására az eltérő jogrendszerekben, s mindezt képes az Európai Unió és a nemzetközi jog szabályrendszerébe is átültetni;

képes a jogtudomány elméleti megalapozására és a jogbölcselet/jogfilozófia eszköztárának alkalmazására.

IV/2. Képességek (terület-általános és terület-specifikus képességek, motoros készségek)

A kurzust az a hallgató teljesítheti, aki képes biztosan kezelni az egyes jogágak terminológiáját és egyen képes azok tudományos mélységű összehasonlítására;

képes a jogösszehasonlításhoz elengedhetetlenül szükséges tudományos szakirodalom feldolgozására;

képes a kontinentális jogrendszerhez tartozó államok jogági területeinek – magánjog, büntetőjog, munkajog, stb – elemzésére, összehasonlítására az Európai Unión belül;

képes mindezt az angolszász jogrendszer specifikumaival is összehasonlítani.

IV/3. Attitűdök (érzelmi és értékelő viszonyulások, megítélés; vélekedések, nézetek; szándékok, törekvések)

A kurzust az a hallgató teljesítheti, aki elkötelezett a jogász hivatás alapjainak és a jogász hivatásrend egyes területeinek tudományos igényű megismerésére,

nyitott a tudományos kutatás módszertanának, ezen belül a jogösszehasonlítás módszerének elsajátítására;

források elemzésére;

kritikusan elemzi a rendelkezésre álló forrásokat, nem elégszik meg az egyes jogintézmények összehasonlításánál a meglévő hasonlóságok és különbségek egyszerű tudomásulvételével,

képes érvelni pro és kontra a jogösszehasonlítás, mint módszer vagy mint önálló tudományos diszciplína mellett.

IV/4. Autonómia és felelősség (mértéke, területei a társas környezetben való cselekvés dimenziói révén)

A kurzust az a hallgató teljesítheti, aki törekszik új ismeretek szerzésére, új, tudományos irányzatok megismerésére, a Európai Unió belüli jogharmonizáció tudományos igényű kutatására, problémák felvetésére és értékelésére,

önálló, tudományos igényű tanulmány/ok készítésére.

V. KÖTELEZŐ IRODALOM

Badó Attila:* *A jogrendszerek osztályozása.* In: Jakab András – Fekete Balázs (szerk.): *Jogösszehasonlítás.* IJOTEN – Internetes Jogtudományi Enciklopédia, 177.szócikk.
Elérhető:<https://ijoten.hu/szocikk/a-jogrendszerek-osztalyozasa>

Smits, Jan M.: *Comparative Law and Its Influence on National Legal Systems.* In: Mathias Reimann – Reinhard Zimmermann (eds.): *The Oxford Handbook of Comparative Law.* Oxford: Oxford University Press, 2006. pp. 513–538.

Husa, Jaakko: *Methodology of Comparative Law Today.* *Revue internationale de droit comparé* 58(1), 2006. pp. 109–128.

Balogh Elemér: Bevezetés az összehasonlító európai büntetőjog-történetbe. Az anyagi büntetőjog genezise, Iurisperitus Kiadó, Szeged, 2022.

VI. AJÁNLOTT IRODALOM

Pólay Elemér: A római jogászok gondolkodásmódja. Kazuisztika és absztrakció, Tankönyvkiadó Vállalat, Budapest, 1988.

Bónis György: A jogtudó értelmiség a középkori Nyugat-és Közép-Európában, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1972.